

XXVIII. županijsko Natjecanje iz hrvatskoga jezika

28. ožujka 2023.

treći (III.) razred

zaporka

(peteroznamenasti broj i riječ)

broj bodova:

90

Upute natjecateljima **koji ispit rješavaju na računalu u PDF obliku**

1. Ispit se rješava 90 minuta.
2. Prije rješavanja ispita treba pazljivo i pravopisno točno ispuniti PDF listića sa zaporkom.
3. Natjecatelj zaporku treba napisati na prvu stranicu ispita.
4. Ispitne zadatke treba pazljivo pročitati.
5. Treba pazljivo slijediti upute u zadatku.
6. Rješenja treba upisivati na za to predviđena mjesta u PDF-u ispita.
7. Odgovori ne smiju biti pisani velikim tiskanim slovima.
8. Odgovori trebaju biti pravopisno i gramatički točni.
9. Nakon završetka pisanja PDF ispita sa spremljenim odgovorima i PDF listića sa zaporkom kao priloge treba u istoj e-poruci poslati članu Povjerenstva na istu e-adresu s koje su zaprimljeni materijali.
10. Videopoziv s članom Povjerenstva koji je nadzirao rješavanje smije završiti tek nakon što je član Povjerenstva potvrdio primitak e-poruke s ispitom i s listićem sa zaporkom.
11. Nakon objave privremene ljestvice poretka natjecatelj ima pravo uvida u ispit i pravo na pismenu žalbu.

Želimo Ti uspjeh na Natjecanju!

Županijsko povjerenstvo:

1. _____

(predsjednik Županijskoga povjerenstva)

2. _____

(član Županijskoga povjerenstva)

3. _____

(član Županijskoga povjerenstva)

1. Napiši pisanim slovima, prema pravopisnim pravilima o pisanju velikoga i maloga početnog slova, dijelove rečenica otisnute ispod crte velikim tiskanim slovima.

Svi vole putovanja. Neki maštaju o putovanju u _____, u

(SVEMIR)

mislima putuju _____. Mi ćemo

(MLIJEČNOM STAZOM)

se ipak zadržati ovdje, u _____. Putujemo u

(LIJEPOJ NAŠOJ)

Istru, vozimo se _____ do Pule.

(ISTARSKIM IPSILONOM)

Razgledavamo _____, odlazimo do

(NACIONALNI PARK BRIJUNI)

_____ i dalje u unutrašnjost.

(LIMSKOGA KANALA)

6	
---	--

2. Upiši slovo č ili ć.

Krenuli su u ekspediciju. Njihov vodi_____ Roko bio je neumoran. Razgr____u____i
grmlje i preskaku____u____i nepremoš____ene prepreke, bili su izmoreni.

4	
---	--

10	
----	--

3. Upiši *dž* ili *đ*.

Tinej____eri su skloni pustolovinama, ali se kod njih često javlja sr____ba ako naiđu na probleme.

2	
---	--

4. Upiši *ije* ili *je*.

Od____vajući se za put, već je počeo razmišljati o r____šavanju zadatka. Misao je putem sazr____vala, a na cilju problem je bio r____šen.

4	
---	--

5. Odredi rod, broj i padež podcrtanim riječima.

U Šoljanovu romanu *Kratki izlet* skupina studenata odlazi u Istru u potrazi za freskama. Morali su dobro otvoriti oči i načuliti uši kako ne bi zalutali. Roko je nosio naočale debelih stakala i često prilazio opasnim mjestima. Grmlje je bilo gusto, a put sve naporniji.

riječ	rod	broj	padež
romanu			
freskama			
uši			
naočale			
debelih			
grmlje			

6	
---	--

12	
----	--

6. Odredi vrstu podcrtanim riječima.

U njemu sam prvi i posljednji put vidio istinsko osjećanje sreće. Za sve nas druge sreća je bila ista.

(prema: A. Šoljan, *Kratki izlet*)

prvi _____

put _____

za _____

druge _____

ista _____

5	
---	--

7. Ispiši iz teksta zadane glagolske oblike.

Ujutro je cijela klapa bila krenula u ekspediciju, ali su se ubrzo počeli osipati. Neki zaostajahu više se ni ne obazirući na ostale dok bi ih oni bili dozivali. Primijetivši da su ostali sami, Roko i pripovjedač gorko se osmjehnuše. Znali su da ne bi bilo dobro kad bi se i dalje obazirali na odbjegle članove.

infinitiv _____ gl. prilog sadašnji _____

imperfekt _____ gl. prilog prošli _____

aorist _____ pluskvamperfekt _____

6	
---	--

11	
----	--

8. Napiši na prazne crte tražene oblike glagola navedenih u zagradama ispod crte.

Kad se netko požalio da više ne može, on bi mu naredio: „_____!”

(*moći*, imperativ, 2. l. jd.)

_____ da nismo imali kartu.

(*izgubiti se*, kondicional drugi, 1. l. mn.)

Ako _____ na okupu, sve će biti u redu.

(*držati se*, futur drugi, 2. l. mn.)

On polako _____ strpljenje.

(*gubiti*, imperfekt, 3. l. jd.)

Gospodo, jeste li _____ neke planinare?

(*susresti*, gl. pridjev radni)

5	
---	--

9. Ispiši na crte glagole iz teksta koji mogu, ovisno o kontekstu, imati oba vida.

Ugledam česmu ugrađenu u zid: voda teče iz usta vječno iskešenoga lava. Voda neprestano teče, ali se ne može čuti.

(prema: Antun Šoljan: *Kratki izlet*)

2	
---	--

7	
---	--

10. Upiši nazive označenih dijelova leksikografskoga članka.

putovánje *im. s.* (G putovánja; *mn.* N putovánja, G putovánjā) odlazak iz mjesta u
mjesto s određenom svrhom, kretanje različitim prijevoznim sredstvima izvan
mjesta stalnoga boravka [ići na ~]; **sin.** put ◇ **maturalno** ~ putovanje na koje se
ide pri kraju srednje škole; *sin.* maturalac *razg.*

--

--

--

3	
---	--

11. Napiši pridjev tvoren od broja napisanoga u zagradi ispod crte.

Na put je ponio _____ hlače.

(tri)

Našli su se pred zagonetnim _____ vratima.

(četiri)

U daljini su zvonila _____ zvona.

(pet)

3	
---	--

12. Napiši brojevni prilog odnosno brojevu imenicu broja navedenoga u zagradi ispod crte.

Pripovjedač kaže da ih je u početku bilo _____, a na

(deset, brojevni prilog)

kraju su ostali samo on i Roko, njih _____.

(dva, brojevu imenica)

2	
---	--

8	
---	--

13. Upiši na crtu pridjeve koji označuju boje tako da izrazi s pridjevom imaju odgovarajuće preneseno značenje.

Iako ih je uvjeravao da su odluke zajedničke, on je bio _____ eminencija.

Ako ne pronađu gradinu, _____ im se piše.

Oni koji vole prirodu, misle _____.

3	
---	--

14. Zadatak ima dva dijela.

a) Odredi od dvaju mogućih oblika opisnoga pridjeva onaj koji je podcrtan u rečenici.

Taj se kratki izlet pretvorio u pravu moru.

kratki – _____ pridjev

b) Napiši rečenicu u kojoj ćeš pridjev kratki upotrijebiti u D m. r. jd.

2	
---	--

15. Napiši na praznu crtu točan oblik netočno upotrijebljene zamjenice.

To je taj roman kojega sam želio pročitati. _____

Dodaj mi onu knjigu pokraj tebe. _____

2	
---	--

7	
---	--

16. Oblikuj četiri različite izvedenice glagola *pisati* tako da predmetneš četiri različita prefiksa na njegov infinitiv.

Glagolska izvedenica mora biti jezično i smisleno točno uvrštena u rečenicu.

Budući da su trebali _____ seminarski rad na temu fresaka, odlučili su prvo rukom _____ podatke iz dokumenata. Zatim će ih redom _____, a nakon toga s pomoću njih _____ freske.

4	
---	--

17. Rastavi podcrtane riječi prema tvorbenoj i morfemskoj analizi.

Odlučio sam pročitati taj zanimljivi putopis.

tvorenica	tvorbena analiza	morfemska analiza
pročitati		
putopis		

4	
---	--

8	
---	--

18. Izdvoji iz rečenica primjere tvorbenih načina srastanja i slaganja.

Tražeci gradinu usput su nailazili na neobične putokaze, pa su jedanput zamalo završili u provaliji. Tada su brže-bolje odlučili krenuti u smjeru sjeverozapada.

srastanje: _____

slaganje: _____

2	
---	--

19. Odredi kojim je tvorbenim načinom nastala podcrtana riječ.

Antun Šoljan suvremeni je hrvatski romanopisac. _____

Pripovjedač kaže da je slučaj postajao beznadan. _____

Dok je bio srednjoškolac, maštao je o uspjehu. _____

3	
---	--

5	
---	--

20. Ispiši na crtu točan dio rečenice.

Neki su taj izlet bili shvatili kao *rekreacijski/rekreativni*. _____

Nakon takva napora neće im biti potrebni nikakvi *dijetalni/dijetni* proizvodi.

2	
---	--

21. Napiši na prazne crte sinonime podcrtanih riječi.

Gledali bismo s čežnjom i lijevo i desno, zastajali bismo hineći oklijevanje.

(prema: A. Šoljan, *Kratki izlet*)

čežnja – _____

hiniti – _____

2	
---	--

22. Zadatak ima dva dijela.

a) Napiši na praznu crtu homonim podcrtane riječi.

b) Objasni značenje napisanoga homonima.

Svuda se naokolo nalazi obilna paša za stoku.

homonim: _____

značenje: _____

2	
---	--

6	
---	--

23. Objasni značenje podcranih glagola.

Počeo je crvenjeti od bijesa, pa je zacrvenio natpis.

glagol	značenje
crvenjeti	
zacrveniti	

2	
---	--

24. Odredi sintaktičku službu podcranim riječima (članove gramatičkoga ustrojstva).

Bile su jedine ženske u našoj ekspediciji (kao što vidite, stvar je u početku bila zamišljena vrlo znanstveno) i smatrale su da su, ovako osamljene, u toj muškoj rulji svakako ugrožene.

(prema: A. Šoljan, *Kratki izlet*)

stvar – _____

znanstveno – _____

osamljene – _____

3	
---	--

5	
---	--

**25. Odredi redom vrstu zavisnih surečenica u višestruko složenoj rečenici.
Priložnim surečenicama odredi i podvrstu.**

Moram još jednom ponoviti da je Roko lud da bih mogao objasniti onu nervoznu vitalnost, neizlječivi nemir, neodoljivi poriv za ~~ako~~^{čim}, bilo kakvom ~~ako~~^{čim}, neutaživu žeđ za promjenom koja bi bez ikakvog povoda, bez ikakve vidljive logike diktirala njegovim neočekivanim postupcima.

(prema: Antun Šoljan: *Kratki izlet*)

_____, _____, _____

3	
---	--

3	
---	--

Pročitaj pažljivo sljedeći tekst i riješi zadatke koji slijede.

Udio Šoljana

Nastojeći na individualizaciji svojega poetskog diskursa, Šoljan u početku kao da hoće prijeći sva iskustva frustracije i uzaludnoga napora koja dijeli s drugima, ali pokazuje u tome gotovo više upornosti u samokažnjavanju od njih. Isto tako, on više od svojih kolega pokazuje naznake vitalizma – Dragojević bi rekao biofilnosti – ali one, književno još ne potpuno osviještene, više su se prepoznavale na planu osobnoga života, osobito u radosti života s morem (*Mladost*). »Ova su mjesta bez nas, prijatelji...«, poručuje ipak pjesnik dajući dovoljno do znanja o iskustvu egzistencijalne uzaludnosti, koja nikako da iz količine prijeđe u kakvoću suprotnoga predznaka. Najpoznatije pjesme iz zbirka *Na rubu svijeta* (1956.) i *Izvan fokusa* (1957.) *Sjevernjaci*, *Kiša*, *Kralj*, *Bacač kamena*, *Starci*, *Odlazak* ustrajno variraju temu odlaganja životnoga projekta i starenja kao posljedice, prisjećajući se Eliotova Tiresije i ozračja *Puste zemlje*. U tim vrsno napisanim pjesmama Šoljan pod hladnim nordijskim podnebljima iskušava objektivne korelative odgađanja nekoga pravog života kojega nema. To su teme o kojima usporedno piše i Slavko Mihalić, opuštenijom slikovnošću, na način prilagođeniji mijenama povijesne osjetljivosti. Hladni rat političkih mozgova poprima oblik ekspresionistički potenciranih ustrajnih prisjećanja na minuli rat: »...svake noći po pustim ulicama / iz mraka dođe, za mnom ide, i prijeti, / za mnom ide zeleni mrtvac i prijeti« (*Uspavanka*). Kao što nam se to već često događalo, paranoidno se obnavlja osjećaj krivnje za tuđa nedjela da bi se iz kolektivne savjesti pokušao roditi neopterećeni pojedinac.

(Zvonimir Mrkonjić, *Prijevodni pjesništva*)

26. Koji se sinonim za *vitalizam* navodi u tekstu?

1

1

27. Napiši na praznu crtu slovo ispred točnoga odgovora.

U opisu kakvoće suprotnoga predznaka aludira se na predznak:

- a) minus
- b) plus
- c) povisilica
- d) snizilica

1	
---	--

28. Koje se dvije zbirke pjesama Antuna Šoljana spominju u kolumni?

1	
---	--

29. Napiši na praznu crtu slovo ispred točnoga odgovora.

Uzor je Antunu Šoljanu:

- a) Danijel Dragojević
- b) Thomas Stearns Eliot
- c) Slavko Mihalić
- d) Zvonimir Mrkonjić

1	
---	--

3	
---	--

30. Dokaži citatom iz teksta točnost sljedeće tvrdnje.

U poetskome diskursu Antuna Šoljana možemo pronaći stihove koji slave životne radosti.

1	
---	--

31. Ispiši iz teksta citirane stihove Šoljanovih pjesama.

1	
---	--

2	
---	--

32. Zadatak ima dva dijela.

a) Navedi dijelove kompozicijske strukture kolumne.

b) Navedi kojemu dijelu kompozicijske strukture pripada navedeni dio teksta.

2	
---	--

2	
---	--